

Пропозиції
Державної служби фінансового моніторингу України
до Проекту Закону «Про внесення змін до Податкового кодексу
України та інших законодавчих актів України щодо врегулювання
обороту віртуальних активів в Україні»
за ініціативою Швачко А.О.
реєстраційний номер 10225-1 від 17.11.2023
до першого читання

1. Держфінмоніторингом підтримується проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо врегулювання обороту віртуальних активів в Україні» (далі – Законопроект), однак за умови його доопрацювання з урахуванням викладених нижче пропозицій.

1. Підпункт «а» пункту 18 частини першої статті 1 Проекту Закону «Про віртуальні активи», викладеного у пункті 2 розділу II Законопроекту (далі – Проект Закону про віртуальні активи) після слів «віртуальних активів» пропонується доповнити словами «або інструментів, що дозволяють контролювати віртуальні активи (ключів віртуальних активів»);

2. У тексті статті 32 Проект Закону про віртуальні активи слова «постачальник послуг з віртуальними активами» у всіх числах та відмінках пропонується замінити словами «постачальник послуг, пов'язаних з оборотом віртуальних активів» у відповідних числах та відмінках;

3. Пункт 2 частини першої статті 32 Проект Закону про віртуальні активи пропонується викласти у такій редакції:

«2) статутний капітал постачальника послуг, пов'язаних з оборотом віртуальних активів, не може бути сформовано за рахунок коштів, джерело яких не можливо підтвердити на підставі офіційних документів або їх копій, засвідчених у встановленому порядку.»;

Також слід звернути увагу на часткове дублювання положень у частині першій статті 32 та частині восьмій статті 35 Проект Закону про віртуальні активи.

4. Положення частини другої статті 32 Проект Закону про віртуальні активи потребують узгодження з положеннями частини четвертої статті 13 Проект Закону про віртуальні активи або виключення.

5. Статтю 34 Проект Закону про віртуальні активи пропонується виключити, як таку, що не узгоджується з вимогами Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення»;

6. У пункті 2 частини восьмої статті 35 Проект Закону про віртуальні активи слова «Національною комісією з цінних паперів та

фондового ринку» пропонується замінити словами «Міністерством цифрової трансформації»;

7. У абзаці одинадцятому частини десятої статті 35 Проект Закону про віртуальні активи слова «ділову репутацію заявника» пропонується виключити;

8. Статтю 45 Проекту Закону про віртуальні активи пропонується виключити як таку, що не узгоджується з вимогами 15 Рекомендації FATF;

9. Пункт 7 розділу II Законопроекту пропонується викласти у такій редакції:

«7 У Законі України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» (Відомості Верховної Ради України, 2020 р., № 25, ст. 171 із наступними змінами):

у статті 1:

у частині першій:

пункт 2 доповнити словами «віртуальні активи»;

пункти 13 та 51 виключити;

доповнити пунктом 45-1 такого змісту:

«45-1) передача віртуальних активів – будь-яка фінансова операція з переміщення віртуальних активів з однієї адреси розподіленої книги, облікового запису віртуальних активів або іншого пристрою, що дозволяє зберігати віртуальні активи, на інший;»

частину другу доповнити абзацом п'ятим такого змісту:

«Терміни «віртуальний актив» та «постачальники послуг, пов'язаних з оборотом віртуальних активів» вживаються в цьому Законі у значеннях, наведених у Законі України «Про віртуальні активи»;

частину першу статті 2 після слів «забезпечують проведення фінансових операцій на території України та за її межами відповідно до» доповнити словами «закону або»;

у пункті 8 частини другої статті 8 слово «обігом» замінити словом «оборотом»;

пункт 25 частини другої статті 8 доповнити словами «та/або пов'язані з віртуальними активами»;

Статтю 11 доповнити новою частиною двадцять другою такого змісту:

«22. У випадках, передбачених абзацом п'ятим частини четвертої цієї статті (в частині передачі віртуальних активів), належна перевірка здійснюється суб'єктом первинного фінансового моніторингу в порядку, визначеному статтею 14-1 цього Закону.»;

У зв'язку з цим частину двадцять другу вважати частиною двадцять третьою відповідно;

У статті 14:

у назві слова «або переказ віртуальних активів» виключити;

у частині третій слова «віртуальних активів» виключити;

у частині четвертій слова «у тому числі з використанням віртуальних активів» виключити;

Доповнити статтею 14-1 такого змісту:

«Стаття 14-1. Інформація, що супроводжує передачу віртуальних активів

1. Суб'єкт первинного фінансового моніторингу, що надає послуги, пов'язані з оборотом віртуальних активів платнику (ініціатору передачі віртуальних активів), повинен забезпечити, щоб передача віртуальних активів супроводжувалася:

1) інформацією про платника (ініціатора передачі віртуальних активів) (далі – платник (ініціатор):

а) фізичну особу (фізичну особу – підприємця, фізичну особу, яка провадить незалежну професійну діяльність) - прізвище, ім'я та по батькові (за наявності); ідентифікатор у системі забезпечення обороту віртуальних активів, з якого списуються віртуальні активи (у разі відсутності ідентифікатора у системі забезпечення обороту віртуальних активів, з якого списуються віртуальні активи - унікальний обліковий номер фінансової операції, що дає змогу здійснити відстеження операції) /далі - унікальний обліковий номер фінансової операції/; місце проживання (або місце перебування в Україні фізичної особи - резидента чи місце тимчасового перебування фізичної особи - нерезидента); номер та серію (за наявності) паспорта громадянина України (або іншого документа, що посвідчує особу та відповідно до законодавства України може використовуватися на території України для укладення правочинів), реєстраційний номер облікової картки платника податків, або дату і місце народження;

б) юридичну особу – повне найменування та місцезнаходження; ідентифікаційний код згідно з Єдиним державним реєстром підприємств та організацій України /реєстраційний (обліковий) номер платника податків/; ідентифікатор у системі забезпечення обороту віртуальних активів, з якого списуються віртуальні активи, а у разі відсутності ідентифікатора у системі забезпечення обороту віртуальних активів, з якого списуються віртуальні активи, - унікальний обліковий номер фінансової операції;

в) траст або інше подібне правове утворення - повне найменування та місцезнаходження; ідентифікатор у системі забезпечення обороту віртуальних активів, з якого списуються віртуальні активи, а у разі відсутності ідентифікатора у системі забезпечення обороту віртуальних

активів, з якого списуються віртуальні активи - унікальний обліковий номер фінансової операції;

2) інформацією про отримувача передачі віртуальних активів (далі – отримувач):

а) фізичну особу (фізичну особу – підприємця, фізичну особу, яка провадить незалежну професійну діяльність) - прізвище, ім'я та по батькові (за наявності); ідентифікатор у системі забезпечення обороту віртуальних активів, на який зараховуються віртуальні активи, а у разі відсутності ідентифікатора у системі забезпечення обороту віртуальних активів, на який зараховуються віртуальні активи - унікальний обліковий номер фінансової операції;

б) юридичну особу - повне найменування та ідентифікатор у системі забезпечення обороту віртуальних активів, з якого списуються віртуальні активи, а у разі відсутності ідентифікатора у системі забезпечення обороту віртуальних активів, з якого списуються віртуальні активи - унікальний обліковий номер фінансової операції;

в) траст або інше подібне правове утворення - повне найменування та ідентифікатор у системі забезпечення обороту віртуальних активів, з якого списуються віртуальні активи, а у разі відсутності ідентифікатора у системі забезпечення обороту віртуальних активів, з якого списуються віртуальні активи - унікальний обліковий номер фінансової операції.

2. Суб'єкт первинного фінансового моніторингу, що надає послуги, пов'язані з оборотом віртуальних активів платнику (ініціатору), здійснює належну перевірку до проведення передачі віртуальних активів шляхом верифікації платника (ініціатора) в частині даних, наведених у пункті 1 частини першої цієї статті, на підставі офіційних документів або інформації, отриманої з офіційних та/або надійних джерел.

3. Суб'єкту первинного фінансового моніторингу, що надає послуги, пов'язані з оборотом віртуальних активів платнику (ініціатору), забороняється здійснювати передачу віртуальних активів у разі відсутності інформації, якою повинна супроводжуватися така операція відповідно до частин першої цієї статті.

4. Суб'єкт первинного фінансового моніторингу, що надає послуги, пов'язані з оборотом віртуальних активів отримувачу, зобов'язаний:

1) запровадити процедури для перевірки, що дані про платника (ініціатора) і отримувача заповнені з використанням знаків та символів, що допускаються правилами відповідної системи обороту віртуальних активів (за наявності таких вимог платіжної системи обороту віртуальних активів);

2) запровадити процедури моніторингу передачі віртуальних активів, включаючи моніторинг у реальному часі або моніторинг за фактом виконання передачі віртуальних активів, з метою виявлення відсутності

інформації про платника (ініціатора) та/або отримувача у випадках, якщо така інформація має надаватися відповідно до цієї статті.

5. Суб'єкт первинного фінансового моніторингу, що надає послуги, пов'язані з оборотом віртуальних активів отримувачу, здійснює належну перевірку до надання доступу до них отримувачу шляхом верифікації отримувача в частині даних, зазначених у пункті 2 частини першої цієї статті, на підставі офіційних документів або інформації, отриманої з офіційних та/або надійних джерел.

6. Верифікація платника (ініціатора)/отримувача може не здійснюватися, якщо платник (ініціатор)/отримувач був ідентифікований та верифікований раніше у порядку, визначеному статтею 11 цього Закону.

7. Суб'єкт первинного фінансового моніторингу, що надає послуги, пов'язані з оборотом віртуальних активів отримувачу, повинен запровадити процедури на основі ризик-орієнтованого підходу щодо прийняття рішення про здійснення, відхилення чи зупинення передачі віртуальних активів, що не містить інформації, передбаченої цією статтею, та про вжиття відповідних заходів.

8. Суб'єкт первинного фінансового моніторингу, що надає послуги, пов'язані з оборотом віртуальних активів отримувачу, у разі виявлення під час отримання віртуальних активів факту відсутності даних про платника (ініціатора) та/або отримувача, передбачених цією статтею, або заповнення таких даних з використанням символів, що не допускаються правилами відповідної системи обороту віртуальних активів, зобов'язаний прийняти рішення на основі ризик-орієнтованого підходу про відхилення такої передачі віртуальних активів або повернення переданих віртуальних активів на рахунок платника (ініціатора) або про подання запиту на отримання необхідної інформації до моменту надання отримувачу доступу до віртуальних активів.

9. Якщо суб'єкт первинного фінансового моніторингу, що надає послуги, пов'язані з оборотом віртуальних активів неодноразово не надає на запит інформацію про платника (ініціатора)/отримувача, суб'єкт первинного фінансового моніторингу, що надає послуги, пов'язані з оборотом віртуальних активів отримувачу, повинен надіслати попередження з визначеним кінцевим строком про надання запитуваної інформації або про відхилення будь-яких майбутніх переказів, або про обмеження (розірвання) ділових відносин з відповідним суб'єктом первинного фінансового моніторингу, якщо запитувана інформація не надана, або відхилити всі наступні фінансові операції з таким суб'єктом первинного фінансового моніторингу чи припинити з ним ділові відносини.

10. Суб'єкт первинного фінансового моніторингу, що надає послуги, пов'язані з оборотом віртуальних активів отримувачу, зобов'язаний інформувати Міністерство цифрової трансформації України про факти відсутності інформації про платника (ініціатора переказу)/отримувача

переказу в порядку, встановленому Міністерством цифрової трансформації України.

11. Суб'єкт первинного фінансового моніторингу, що надає послуги, пов'язані з оборотом віртуальних активів отримувачу, повинен враховувати факт відсутності інформації про платника (ініціатора)/отримувача під час аналізу фінансових операцій та, в разі виникнення підозри, повідомити спеціально уповноважений орган у строки, визначені цим Законом.

12. Якщо платник (ініціатор) або отримувач віртуальних активів діє у власних інтересах та не користується послугами постачальника послуг віртуальних активів, залучений до такого переказу суб'єкт первинного фінансового моніторингу іншого учасника передачі віртуальних активів забезпечує зберігання визначеної частиною першою цієї статті інформації про свого клієнта без супроводження передачі віртуального активу такою інформацією та забезпечити можливість ідентифікації такої передачі віртуальних активів.

При цьому, залучений до такого переказу суб'єкт первинного фінансового моніторингу іншого учасника передачі віртуальних активів, повинен вжити належних заходів для оцінки того, чи належить адреса розподіленої книги, облікового запису віртуальних активів або іншого пристрою, що дозволяє зберігати віртуальні активи, платнику (ініціатору)/отримувачу чи контролюється ним.

13. Випадки, на які не поширюються вимоги цієї статті, можуть встановлюватися нормативно-правовими актами Міністерства цифрової трансформації України.»;

пункт 3 частини п'ятої статті 32 викласти у такій редакції:

«3) за порушення вимог щодо здійснення фінансових операцій, передбачених статтями 14 та 14-1 цього Закону, - у розмірі до 10 тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян».

10. Також слід розглянути питання про доцільність регулювання діяльності посередницьких надавачів послуг, пов'язаних з оборотом віртуальних активів, в частині забезпечення супроводження інформацією передачі віртуальних активів та доцільність регулювання супроводження інформацією пакетної передачі віртуальних активів з урахуванням особливостей ринку віртуальних активів в Україні.

Голова

 Ігор ЧЕРКАСЬКИЙ